

Bekæmpelse af Selvmord.

Professor, Dr. Giulio Q. Battaglini i Perugia har fornylig skrevet en Artikel om dette Æmne*), der jo nok her i Norden har Krav paa endnu mere Interesse end i Italien, hvor der kun er c. 5 Selvmordere pr. 100,000 Indbyggere imod c. 25 i Danmark, c. 12 i Sverige og c. 7 i Norge.

Forf. opkaster da det Spørgsmaal, om der fra Lovgivningsmagts Side kan og bør gøres noget for at dæmme op mod Selvmordenes vitterlige Tiltagen. Han forkaster naturligvis ganske ældre Tidens Straf for Selvmord, bestaaende i Konfiskation af Selvmordernes Formue, der kun ramte deres uskyldige Arvinger. Han vil heller ikke være med til at straffe Forsøg paa Selvmord med Fængsel eller Bøder, som det endnu stadig sker i England. Han billiger derimod den i de fleste europæiske Lovgivninger fastsatte Straf for Hjælp til Selvmord og mener, at Selvmord er en uethisk Handling, samt at Lovgivningsmagten, da Retten er det ethiske Minimum, i og for sig har Føje til saa vidt muligt at hindre umoralske og usociale Handlinger, om end de for Udøveren selv ikke betegne nogen borgerlig Forbrydelse, og derfor ogsaa indirekte bør gøre sit for at forebygge Selvmord.

Men hvilke retlige Hjælpemidler gives der mod Selvmord?

Ingen kan betvivle, siger Forf., at Selvmordsberetnin-

*) Schweizerische Zeitschrift für Strafrecht 1911, S. 202 ff.

gerne i Dagbladene, udstyrede, som de ere, med en Række sensationsvækkende Enkeltheder og geskæftige Journalisters Overdrivelser, nu og da virke bestemmende paa Folk, der ere disponerede til Selvmord, eller endogsaa vække Tanker i den Retning hos ikke forud disponerede. En medicinsk Forening i Bern har konstateret, at i store Byer ofte en Række Selvmord følge efter hinanden, i hvilke samme Dødsmaade er valgt, og foreslaar derfor, idet den gaar ud fra, at her er Tale om Suggestion, rentud at forbyde Dagbladene at give Meddelelser om Selvmord.

I samme Retning har et nylig udkommet tysk Skrift*) udtalt sig og søger til et saadant Forbud en Analogi i den tyske Straffelovs § 184, der sætter Straf for den, der giver offentlige Meddelelser om Retsforhandlinger, fra hvilke Offentligheden har været udelukket af Hensyn til Sædeligheden.

Denne Vej vil Professor Battaglini dog paa ingen Maade gaa, thi, siger han, »i vore Dage er Aviserne — til vor Lykke eller Ulykke — blevne et uundværligt Livselement, som for mange udgør den eneste Lejlighed til at erhverve Dannelse. Og vi forlange af Bladene Gengivelse af Virkeligheden i alle dens Ytringer, gode og slette, socialt nyttige og skadelige. Bladene skal saa at sige give et Fotografi af det daglige Liv. De ere derfor ikke bestemte for Børn eller særlig suggestible Personer, men for det store Publikum, der lige saa lidt kan leve uden en Avis som uden et Uhr. Og hvorledes skulde en Journalist kunne afholde sig fra at omtale et Selvmord, naar det drejer sig om en Person, hvis Død absolut ikke lader sig fortie? Skal han ganske kort sige, at Manden er død? Desuden vil vi jo hellere have en Presse med en vis Kolorit — Journalistiken er en Kunst, og i Kunsten kan man ikke sætte Talentet faste Grændser — end en Presse, der kun er bestemt for Kvinder og Børn.«

*) Julius Meyer: Der Selbstmord, sowie Anstiftung und Beihülfe zum Selbstmord, 1907.

Forfatteren mener dog ikke, at al Prævention mod Selvmord fra Lovgivningens Side hermed er udelukket, og navnlig forlanger han en streng Gennemførelse af Lovene om Handel med Gift. Han vil dertil have føjet Forholdsregler, der vanskeliggøre Anskaffelse af Vaaben, specielt Revolvere, der kun skulde kunne købes af Personer, som dertil havde erholdt Politiets Tilladelse. Han er naturligvis ikke blind for, at der er andre Midler til at tage Livet af sig med end Gift og Revolver; han nævner ogsaa selv Nedstyrning, men ansér dog Gift og Revolver for det farligste, hvilket maa være noget særligt for Italien, medens Hængning her i Norden, i alt Fald i Danmark, foretrækkes af de tre Fjerdedele af Selvmorderne. Som andre Forebyggelsesmidler henpeger Forf. endelig meget energisk paa Opdragelse af Børnene paa en saadan Maade, at der lægges mere Vægt paa Udvikling af deres Pligtfølelse og ethisk-social Samvittighed end af deres Intelligens, og at man derunder bl. a. afholder dem fra Læsning af Forbryder- og Selvmordshistorier.

Naar man har læst den 16 Sider lange Artikel, hvorefter ovenstaaende er et Uddrag, undrer man sig egentlig lidt over dens ringe positive Indhold, men ved nøjere Overvejelse bliver man klar paa, at det, Forf. egentlig har villet, ikke just er at finde Midler til at modvirke Selvmord, men derimod at forhindre, at det ovennævnte tyske Skrifts Forslag til kraftige Forholdsregler overfor Pressen finder Indgang i Italien. »Man maa nemlig,« siger Forf., »altid være forberedt paa Overraskelser fra Lovgiverens Side, og derfor lægger jeg Vægt paa, at Spørgsmaalet faar en grundig videnskabelig Belysning. I Italien skeler man gerne, naar det drejer sig om Lovgivning, efter, hvad der sker hinsides Alperne, og finder da ogsaa hos os let Trang til Lovgivning om visse Spørgsmaal. Saaledes forholdt det sig med Luzzatis Lovudkast om den obligatoriske Stemmeret, og saaledes er det med den bekendte Søndagshvile-Lov, som om Nogen hos os havde Brug for en Lov, der tvinger En til at hvile sig om Søndagen.«

Vil man nu med nordiske Forhold for Øje underkaste Spørgsmaalet om Midler til Formindskelse af Selvmordenes Antal en Drøftelse, kan man sikkert ikke blive staaende ved Forf.s Krav paa streng Overholdelse af Lovgivningen om Handel med Gift, som vi alt har her, eller Fordringen om strengere Bestemmelser om Handel med Vaaben. Vi trænge ganske sikkert til det sidste, ikke blot af Hensyn til Selvmord, men maaske endnu mere af Hensyn til Mord og Vaadedrab, men vil man forsøge at modarbejde Ondet ad Lovgivningens Vej, kommer man ubetinget ikke uden om Foranstaltninger mod Dagspressen.

Spørgsmaalet er da først, om det er noget for Lovgivningen at tage sig af, eller om man ikke hellere bør overlade til Folk selv at vogte sig for farlig Lektüre og iøvrigt berolige sig med det gamle Ord, at Publikum har den Presse, det vil have.

Betragter man Nutidens Lovgivning, bliver man imidlertid hurtig klar paa, at dennes Standpunkt langt fra i Almindelighed er det, at man ikke beskytter Borgerne imod deres Villie, tværtimod! Der gribes af almindelige Samfundshensyn ind paa mangfoldige Omraader, hvor det tilsyneladende lige saa godt kunde overlades den enkelte at værgе sig selv; man har Love for at sikre imod Sundhedsfare ved Arbejde i Fabriker, mod Urenlighed i Butiker, mod Handel med slette Varer eller Varer under urigtig Betegnelse osv., kort sagt, der er Omraader, hvor Staten mener, at, selv om Borgerne selv kunde skaffe sig den ønskelige Beskyttelse, saa bliver det dog, saadan som Menneskene og Forholdene nu engang ere, ikke til noget, hvis Lovgivningen ikke tager sig af det paa alles Vegne.

Naturligvis maa den Fare, overfor hvilken Lovgivningen skal træde op, tillige kvalitativt og kvantitativt være af en vis Betydning.

At den her foreliggende Fare just er af den Art, som den enkelte har særdeles vanskelig ved at værgе sig imod, kan næppe betvivles, og Grunden er den, at Konkurrence-

hensyn driver endog iøvrigt hæderlige Blade til at strække sig meget vidt for at tilfredsstille Læsernes og just de nervøst-modtagelige Læsers Nysgerrighed overfor det rædselsfulde og pirrende, og at det praktisk sagt er ganske umuligt at hindre paa Grund af Umodenhed eller Temperament ubefæstede Personer i at blive bekendte med Avisernes Selvmordsberetninger.

Om Farens kvantitative og kvalitative Betydning hersker der vist heller ikke stor Uenighed. Vi kende jo alle fra vor Avislæsning den smittende Indflydelse af disse Beretninger, undertiden som international — man tænke f. Ex. paa de talrige Efterligninger af Kronprins Rudolf og hans Elskerindes Fælles-Selv mord — undertiden og hyppigst som national — man tænke f. Ex. paa de stadig epidemisk forekommende Tilfælde af Selvmord ved at aabne for Gassen og putte Gasslangen i Munden. Da det derhos gælder Menneskeliv, over hvilke Lovgivningen ellers vaager med den videst drevne Omhu, kan der næppe heller disputeres om Farens kvalitative Betydning.

Det Spørgsmaal, som staar tilbage, er derimod det, hvorom Meningerne vil være i høj Grad delte, nemlig om den Beskyttelse, som maatte kræves, ikke vilde gribe forstyrrende ind paa vigtigere Omraader, specielt om den Begrænsning i Pressens Frihed, som maatte til, ikke vilde være til ubodelig Skade for dennes og Publikums fælles berettigede Interesser.

For at afgøre dette maa man betragte, hvad det egentlig er for Interesser. Er det Sandhedssøgen paa Videnskabens eller Kunstens Omraade? Er det Udvidelse af den almenn menneskelige Horison? Er det Kravet om offentlig Kontrol med Borgernes Handlinger? Nej! det er intet af dette, som nødvendiggør detaillerede Udpenslinger af, naar, hvor og hvorledes N. N. har aflivet sig. Det er kun Nysgerrighed og Trang til Nervepirring, som kræver denne krydrede Kost, og al berettiget offentlig Interesse vil være fuldkommen tilfredsstillet ved — i det højeste — en kort Meddelelse om,

at N. N. er død ved Selvmord. Det vilde derfor ikke fra nogen alvorlig Side have nogensomhelst Betænkelighed at forbyde Bladene under Strafansvar at give Meddelelser om Selvmord det ringeste videre Omfang end dette, og den italienske Forfatters ovenfor citerede stærke Fremhæven af Pressens Frihed ogsaa paa dette Punkt indeholder i Virkeligheden intet som helst reelt Argument, men kun journalistiske Floskler.

Der er da heller ikke Tvivl om, at en stor Mængde af Bladenes Beskrivelser af Selvmord alt nu vilde kunne rammes af Straffelovens Forbud mod at krænke Privatlivets Fred ved offentlige Meddelelser om personlige og huslige Forhold, saa at det, der skulde ské, ret besét, ikke er stort andet end at gøre slige Overtrædelser, forsaavidt Meddelelser om Selvmord angaar, til Genstand for offentlig Paatale i Stedet for som nu at overlade dem til privat Paatale af den eller dem, som i Øjeblikkets Sorg og Frygt for yderligere »Skandale« viger tilbage for privat Sagsanlæg med alle de dertil hørende Formaliteter og Udgifter.

S. G.